

{ تاریخچه بافت و پارچه های دست بافت در عشایر }

مقدمه

در دوره ها و زمانهای مختلف و در مناطق مختلف در نواحیه گوناگون ایران ناحیه های و اقوام و صنایع منحصر به هر طیفی بود که در گذر زمان و با پیشرفت و با تغییرات اندکی در نوع اجرا و زمان های انجام با همان ویژگیها دست به دست و نسل به نسل پیش آمده .

هر ناحیه و هر منطقه از ایران در گذر زمان در خود یک پدیدهها و نوآوریهای از نظر ابداع و پدید آوری انواعی از کارهای که در همان محل و برای رفع احتیاجات خوده مردمان آن ناحیه و قوم مورد نیاز بود اجرا و انجام میشد .

هر قوم به نسبت نوع رفتار و نوع سبک زندگی و نوع محل و اسکان خود و این که در چه ناحیه از ایران باشند و یا بودند برای اینکه با همان طرز و سبک زندگی خود برای افراد جامعه خود رفع نیاز کنند با هنر ها و ابتکارات و خلاقیت دست سازهای برای رفع نیازشان ابداع می کردند .

این کارها که در همه لایه های زندگی این گونه افراد ساری و جاری بوده و هست در تمام زندگی این انسانها دیده می شود و کاربرد دارد .

هر ناحیه و هر قومی که در ایران مشغول زندگی هستند برای اینکه با نوع سبک زندگی خود حرکت کنند و از گذشتگان خود برای نوع و سبک زندگی خود راهنماییها و درسهای را برای بهتر کردن و ساده کردن و راحت کردن زندگی تمام افراد جامعه خود بگیرند به سمت خود محوری و اتکا به خود حرکت می کردند و می کنند .

این مسیر از کشاورزی و خوراک و دام و پرورش دام گرفته تا کارهای روزمره و هر روزه خود را با اتکا به توانمندی های خود انجام می دهند و می دادند .

کاشت و برداشت و تهیه مواد و متریال برای زندگی بهتر و اینکه از همه پتانسلهای خود برای رفع نیازهای خود استفاده کنند .

این امور در مواردی به دوش مردان و در مواردی به دوش زنان آن جامعه گذاشته شده است .

کارهای که بیشتر توان و استقامت بیشتری را طلب می کنند معمولاً آقایان و کارهای حمایتی و کارهای خلاقانه تر و کارهای که به هوش بیشتر و فکر بهتر نیاز دارد را زنان بر عهده دارند .

هرچند در هر دو بخش در زمانهای که احتیاج باشد و کارهای تیمی هر دو بخش هم زنان و هم مردان در کنار هم به انجام کار می پردازند .

هنرها و کارهای زیادی در این گونه جوامع وجود دارد که با خلاقیت و نوآوری همراه است و نیازهای بسیار ضروری همه افراد تامین میکنند .

یکی از این بخشها که بخش مهمی هم در این گونه فعالیتها به شمار میرود بخش پوشاک و پارچه و صنایع مرتبط به آن است .

بخشی که گستردگی و وسعت آن در همه جوامع و اقوام و نواحی با تنوع های بسیاری از مهمترین موارد به شمار می رود .

در تمام اقوام و ناحیه های دشت نشین و عشایر یکی از مهمترین و اصلیتترین موارد بخش پارچه و لباس و نخ و پشم ریزی و رنگ و رنگرزی کار با این گونه مواد است .

در اغلب این گونه کارها برای هر ناحیه و قوم عشایری یک سبک و متد و راه خاص به همان منطقه و قوم و جامعه وجود دارد .

انواع بافتها و انواع روشهای بافت در هر قوم و محله از عشایر ایران یک سبک خاص به خود را دارد . تنوع اجرای کار رنگ و نوع و روش انجام کار در هر منطقه منحصر به همان منطقه است .

بافتهای گوناگون با هر منطقه تنوعی از نقش و طرح را در خود دارد .

گلیم و گبه . پتو بافی . پارچه بافی . فرش بافی . نمد بافی . کارت بافی . ارسی دوزی .

هر کدام از این انواع در منطقه و قومی از عشایر نماد و رشد بیشتری دارد . این روش از زندگی در عشایر باعث رونق در این نوع صنایع دستی گردیده است و منبعی هم برای توریسم و گردشگری ایجاد کرده است .

در این مطلب به یکی از انواع این صنایع دستی که از جذابیت و تنوع بیشتری برخوردار است صحبت و آن را بررسی می کنیم .

کارت بافی

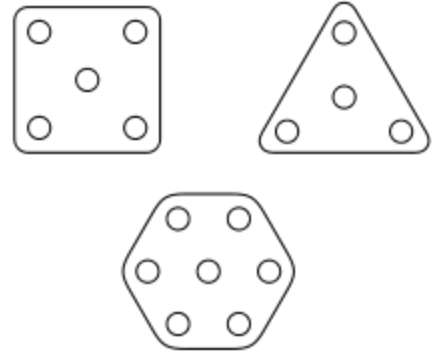
یکی از این صنایع که در نوع خود بسیار هنر دیدنی و جذاب و کاربردی در بین عشایر و منطقه های روستایی ایران است که کم و بیش هنوز هم در مناطقی از شهر ها هم انجام میشود کارت بافی است . این هنر که با روش و کارگاه مخصوصی بافته میشود و در بیشتر جاها کاربرد دارد نوع طناب بافی دستی هست که با بافت این از طناب یکی از مهمترین وسیله کاربردی عشایر که برای کارهای روزمره و بیلاق و قشلاق کردن و حمل و نقل بار به کارشون می آید . با پنبه ریسی و نخ تابی و تهیه متریال مورد نظر برای بافت با دستگاه مخصوص کارت بافی و صفحاتی که برای این کار باید استفاده کرد بافت را آغاز می کنند .



این دستگاه که از هم به صورت زمینی و هم به صورت رو میزی وجود دارد و در نوع رو میزی آن بر روی میز بسته و محکم می شود با ترتیب نخ کشی و استفاده از شانه مخصوص و کارتهای که نقشه و طرح طناب با آن انجام می شود شروع به بافت می کنند .

این نوع از بافت که یکی از جذابترین بافتها به شمار میرود و در بیشتر کارهای روزمره در همه جا کاربرد دارد از نظر تنوع رنگ و نقش هم از تنوع و جذابیت بالا برخوردار است . کارتهای که در این نوع از بافت بکار برده می شود از اصلیتزین وسیله برای اینکار است .





این کارتها با استفاده از انواع نقش ها و طراح ها که با روش نقش قالی و به سبک آن طراحی و ترسیم می شود و با روشی از عدد و تقسیم بندی عددی با عبور نخ از بین سرواخ های تعبیه شده در روی کارتها و با مکانیزم کارگاه بافت با پیش رفت بافت نقش کار بر روی طناب نقش میبندد .

این نوع از صنایع دستی و این نوع از بافت در بین عشایر و روستاییان کاربرد و خواهان بسیاری داشته و هم اکنون هم دارد در صورتی که با ورود هنر و صنعت مد به این عرصه با تنوع طرحیها و تنوع کارتها تنوع در نقش و طرح و کاربردهای هنری و شخص هم در آن بیشتر به چشم میخورد .





رنگ و نوع بافت و خلاق طرح در این نوع از بافت به اینکه چطور و با چه نقشه ای از کارتها استفاده کنیم بر می گردد .







با استفاده از سوراخها و نوع قرار گیری هر سوراخ در کارت تنوع در بافت و طرح بیشتر و جذابیت کار بیشتر می گردد .


این نوع بافت در هر منطقه از عشایر و روستاها کاربرد خاص به خود را دارد و داشته و با نوع کاربری آن عرض و طول بافت و طناب متفاوت است .

Gelt: 23 cards


	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23			
	A	e	f	e	f	e	e	f	e	e	e	f	e	f	e	e	e	f	e	e	f	e	f	e		
	B	e	f	f	e	e	f	e	e	e	f	e	e	e	f	e	e	e	f	e	e	f	e	f	e	
	C	e	f	e	e	f	e	e	e	f	e	e	e	e	f	e	e	e	f	e	e	f	e	f	e	
	D	e	f	e	f	e	e	e	f	e	e	f	e	f	e	e	f	e	e	e	f	e	e	f	e	
	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\		4f, 4b

				e - 62 f - 30
5f, 5b	6f, 6b	7f, 7b	8f, 8b	


Themesh: 23 cards

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	e - 44 f - 27 g - 21	
	A	e	f	f	e	e	e	e	f	g	g	g	g	g	f	e	e	e	e	e	f	f	e		
	B	e	f	g	f	e	e	e	f	e	f	g	g	g	f	e	f	e	e	e	f	g	f	e	
	C	e	f	g	g	f	e	f	e	e	e	f	g	f	e	e	e	f	e	f	g	g	f	e	
	D	e	f	g	g	g	f	e	e	e	e	f	e	e	e	e	e	f	g	g	g	f	e		
	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	4f, 4b

Avema: 24 cards

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	e - 26 f - 32 g - 14	
	A	e	f	f	e	h	f	h	f	h	f	h	e	e	h	f	h	f	h	f	h	e	f	f	e	
	B	e	g	g	e	f	h	f	h	f	h	e	g	g	e	h	f	h	f	h	f	e	g	g	e	
	C	e	g	g	e	h	f	h	f	h	e	g	f	f	g	e	h	f	h	f	h	e	g	g	e	
	D	e	f	f	e	f	h	f	h	e	g	f	e	e	f	g	e	h	f	h	f	e	f	f	e	
	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	4f, 4b

Hathi: 24 cards

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	e - 24 f - 18 g - 14 h - 14 i - 22 k - 4	
	A	e	f	e	e	e	f	g	h	i	i	e	f	f	e	i	i	h	g	f	e	e	e	f	e	
	B	e	g	f	e	f	g	h	i	i	e	f	k	k	f	e	i	i	h	g	f	e	f	g	e	
	C	e	h	g	f	g	h	i	i	e	f	g	i	i	g	f	e	i	i	h	g	f	g	h	e	
	D	e	h	h	g	h	i	i	e	f	k	i	i	i	k	f	e	i	i	h	g	f	g	h	e	
	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	4f, 4b

eqos.deviantart.com



در روشهای که برای بافت این کار وجود دارد می توان از انواع نخها و نوع مواد در آن استفاده کرد و کاربردهای متنوعی را به کار بخشید .

Ing
 16 cards, 2 colors, reverse every 4 turns
 12 BLACK, 32 PINK

Giefu/Gebo
 10 cards,
 2 colors, reverse every 4 turns
 6 BLACK, 34 BLUE

Wyn/Wunjo
 12 cards, 2 colors
 12 BLACK, 36 ORANGE

Man/Mannaz
 reverse every 4 turns

Lagu/Laguz
 14 cards, 2 colors
 14 BLACK, 42 ORANGE

Eoh/Ehwaz
 reverse every 4 turns

Kaumaz
 11 cards, 2 colors
 7 BLACK, 37 GREEN

Inguz
 reverse every 4 turns

Othila
 13 cards, reverse every 4 turns
 9 BLACK, 43 YELLOW

Ansuz
 14 cards, 2 colors
 14 BLACK, 42 ORANGE



تحقیق و نوشته : مهدی بنیادی

تاریخ : 97/05/25

Bonyadimehdi51@gmail.com

Mehdiii_bo.me.instagram